

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ DERS İZLENESİ
(Bahar Dönemi, 06 Mart 2023– 09 Haziran 2023)

Dersin Kodu : EGE 514

Dersin Kredisi : 3

Öğretim Üyesi ve İletişim: Dr. Yeşer Torun

e-posta: yeser.torun@tedu.edu.tr

Dersin Amacı:

Eğitim sosyolojisine dair temel kavramları, bazı kuramsal yaklaşımları ve araştırma konularını incelemek; bu kavram, kuram ve konular ışığında eğitim alanındaki güncel sorunlara dair bir kavrayış ve düşünce sistematığı oluşturmak.

Dersin İçeriği:

Eğitim sosyolojisinin konusu, kapsamı ve çalışma alanı; Türkiye ve Dünya’da tarihsel/kuramsal gelişimi, toplumsallaşma ve eğitim; eğitim ve toplum ilişkisine dair kuramsal bakış açıları; eğitim sistemi ve okulun toplumsal yapısal özellikleri; yaşanan mekan ve ait olunan toplumsal kategoriler (sınıf, ırk, din, dil, etnisite, vs.) doğrultusunda eşitsizlikler ve ayrımcılıklar; mevcut toplumsal, siyasi ve ekonomik ilişkilerin ve eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde eğitim sistemi ve okulların rolü, küreselleşme, toplumsal cinsiyet ve eğitim, toplumsal değişim ve eğitim.

Ders Planı

	Tarih	Konular
1.	06.03.2023	Dersin Tanıtımı. Eğitim Sosyolojisinin Konusu, Tanımı ve Kapsamı
2.	13.03.2023	“Eğitim nedir” Sorusu Üzerine Düşünmek. Eğitim Sistemlerinin Gelişiminde Rol Oynayan Toplumsal Güç ve Süreçler.
3.	20.03.2023	Toplumsallaşma ve Eğitim
4.	27.03.2023	Eğitim Sosyolojisinin Kuramsal Gelişimi (Dünya’da)
5.	03.04.2023	Eğitim Sosyolojisinin Kuramsal Gelişimi (Türkiye’de)
6.	10.04.2023	İşlevselci Kuramda Eğitim
7.	17.04.2023	Çatışmacı Kuramda Eğitim
8.	24.04.2023	Eleştirel Pedagoji Çalışmaları Radikal Yaklaşımlar
9.	08.05.2023	Toplumsal Tabakalaşma, Toplumsal Hareketlilik ve Eğitim
10.	15.05.2023	Neo-liberalizm, Küreselleşme ve Eğitim
11.	22.05.2023	Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim Belgesel Gösterimi ve Tartışma: Girl Rising
12.	29.05.2023	Etnik, Irksal, Dinsel Aidiyetler, Engellilik ve Eğitim
13.	05.06.2023	Eğitim, Teknolojik Dönüşüm ve Toplumsal Değişim
14.	12-23.06.2023	Final

Tarih

Konular

06.03.2023 Eğitim Sosyolojisinin Konusu, Tanımı ve Kapsamı
Dersin Tanıtımı

13.03.2023 “Eğitim nedir” Sorusu Üzerine Düşünmek Eğitim Sistemlerinin Gelişiminde Rol Oynayan Toplumsal Güç ve Süreçler

Ray Billington (2011) “Etik ve Eğitim”, Felsefeyi Yaşamak içinde (Çev: Abdullah Yılmaz) 2. Baskı. Ayrıntı Yayınevi, 378-401.

Peter V. Meyers, “Eğitim”, Çev. Ali Babahan, s. 1-3. (Orj. Metin: P. V. Meyers, “Education”, Encyclopedia of Social History, (Ed.) Peter N. Stears, New York; London: Garland Pub.,Inc., 1994, s. 290-295.)

Eskicumalı, Ahmet. Eğitim ve Sosyal Değişme: Türkiye'nin Değişim Sürecinde Eğitimin Rolü. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2001, 1.

20.03.2023 Toplumsallaşma ve Eğitim

*Ali Esgin, “Sosyalleşme” Eğitim Sosyolojisi içinde (ed.) Çağatay Özdemir, Ankara: Pegem Akademi, s.68-78

27.03.2023 Eğitim Sosyolojisinin Kuramsal ve Tarihsel Gelişimi

(Dünya’da)

*Eğitim Sosyolojisinin Kuramsal ve Tarihsel Gelişimi (1)

* Kıymet Selvi, Belgin Sönmez , Fatma Özüdoğru, “ John Dewey: Okul, Toplum ve Eğitim”. Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi ; 2014, 25-34

*Mine Tan, “Eğitsel Fırsat Eşitliği: Sosyolojik Bir Kavram Olarak Gelişimi”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi (AÜEBF) Dergisi, 20(1-2), 1988, s. 245-259.

03.04.2023 Eğitim Sosyolojisinin Kuramsal ve Tarihsel Gelişimi (Türkiye’de)

* Türkiye’de Eğitim Sosyolojisi (Mahmut Tezcan. “Eğitim Sosyolojisinde Çağdaş Kuramlar ve Türkiye “ adlı kitabında 7. Bölüm s. 65-82 arası

*Mustafa Ergün. “Prens Sebahattin Bey’n Eğitim Üzerine Düşünceleri”. Kuramsal Eğitimbilim, 1 (2), 2008, s. 1-9

*Hamza Altın. “Ziya Gökalp’ın Eğitim Tarihimiz Açısından Önemi” History Studies, 2(2), 2010, s. 493-509

*Fatma Gök, “75 Yılda İnsan Yetiştirme, Eğitim ve Devlet”, 75 Yılda Eğitim, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1999, s.1-8

10.04.2023 İşlevselci Kuramda Eğitim

- *Cristopher Hurn, “İşlevselci ve Çatışmacı Paradigmalar”, Okulun İmkan Ve Sınırları: Eğitim Sosyolojisine Giriş içinde (Çev. Ed.) Mustafa Sever, Ankara Pegem, 2016, s.47-61
- *Kemal İnal, “Durkheim’ın Eğitim Anlayışı”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi (AÜEBF) Dergisi, 24(2), 1991, s. 511-518.
- *OECD, “İnsan Sermayesi: Ne Bildiğimiz Yaşamımızı Nasıl Şekillendiriyor?”, OECD Gözlemleri: Türkçe Özet Metin, 2007.

17.04.2023 Çatışmacı Kuramda Eğitim

- *Torun, Y. (2009). Meritokrasi: Adaletin Terazisi Mi Yoksa Bir Adalet İllüzyonu Mu?, Eğitim Bilim Toplum, 7 (26), s.89-99
- *Çatışmacı Kuramda Eğitim, Ders Notları.

24.04.2023 Eleştirel Pedagoji Çalışmaları, Radikal Yaklaşımlar

- *Paulo Freire, Ezilenlerin Pedagojisi, çev. Dilek Hattatoğlu & Erol Özbek, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2006, s. 48-63.
- *Nuran Aytemur “Özgürleştirici Bir Eğitim Arayışı: Eleştirel Pedagoji Okulu”, Eğitim Bilim,Toplum Dergisi, 6(24), 2008, s. 50-61.
- *Kemal İnal, “Çocuklara Derin Program: ‘Gizli Müfredat’”, Eğitim ve İdeoloji içinde..., s. 129-137.
- *Mine Tan, “İ.İllich ve Okulsuz Toplum”, AÜEBF Dergisi, 16(2), 1983,s.45-59.
- *Ivan İllich,“Okulsuz Toplumdan Sonrası”, Çev. Mine Tan, AÜEBF Dergisi, 21(1), 1988, s.283-298.
- *A.S. Neill, Bir Eğitim Mucizesi: Summerhill, İstanbul: Hürriyet Yayınları, 1978, s. 15-75.
- *Joel Spring, “Okul Eğitiminin Radikal Eleştirisi”, içinde..., s. 7-45.

08.05.2023 Toplumsal Tabakalaşma ve Toplumsal Hareketlilik

- Turner, B. S. (2001). Statü (Çev. Kemal İnal) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Toplumsal Tabakalaşma ve Toplumsal Hareketlilik Ders Notları.

15.05. 2023 Neo-Liberalizm, Piyasalaşma ve Eğitim

- *Fuat Ercan, “1980’lerde Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılanması: Küreselleşme ve Neoliberal Eğitim Politikaları”, 75 Yılda Eğitim, 75 Yılda Eğitim, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1999, s. 23-38.
- *Ulman, Burak, “Uzun Süreçte Küreselleşme: Bir Sihirli Kavramın Tarihteki Yerine Koyma Denemesi”, www.stratejik.yildiz.edu.tr, Mart 2005

22.05.2023 Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim

Belgesel Gösterimi ve Tartışma: Girl Rising

*Fevziye Sayılan, “Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim”, Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim: Olanaklar ve Sınırlar içinde, Ankara: Dipnot Yayınevi, s. 13-76.

*Fevziye Sayılan, Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

<https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/76316/modiresource/content/0/5.%20kuramsal%20yakla%C5%9F%C4%B1mlar%202.pdf>

*Firdevs Gümüsoğlu, “Ders Kitaplarındaki Cinsiyetçiliğin 80 Yıllık Serüveni”, s. 1-12.

29.05.2023 Etnik, Irksal, Dinsel Aidiyetler, Ayrımcılıklar ve Eğitim

*Melek Göregenli. “Temel Kavramlar, Önyargı, Kalıpyargı ve Ayrımcılık”, Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar içinde, (Der.)Kemal Çayır, Müge Ayan Ceyhan, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları s: 17-29

*O. Bakış; H. Levent; A. İnsel; S. Polat; Türkiye’de Eğitime Erişimin Belirleyicileri, İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi, 2009.

*Tahsin Yılmaz, “Toplumsal Sınıf, Dil Yapısı ve Okul Başarısı”, 75 Yılda Eğitim, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1999, s.73-78.

05.06.2023 Eğitim, Teknoloji ve Toplumsal Değişim

Erdoğan Coşkun, A. (2021). Eğitimde Dijitalleşmenin Oluşturduğu Sosyo-Kültüreliliğin Öğretmenin Rolüne Etkisi . Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi , 53 (53) , 1-29 . DOI: 10.15285/maruaebd.817782

Önerilen Kitaplar:

- Bir Eğitim Mucizesi, A. S.Neil (Özgürlük Okulu)
- Küçük Ağacın Eğitimi, Forrest Carter
- Cahil Hoca, Jacques Ranciere
- Emile, Jean Jacques Rousseau

Önerilen Film ve Belgeseller:

- Dead Poets Society/Ölü Ozanlar Derneği
- İki Dil Bir Bavul.
- Hidden Numbers
- Girl Rising
- Taare Zamaen Par (Yerdeki Yıldızlar)